

Tot nu toe hebben we ons beziggehouden met principiële verschillen tussen Israël en de gemeente, en daarna met de diverse beelden van de gemeente in het Nieuwe Testament (bruid, huis van God, lichaam, familie van God).

We willen vanavond stilstaan bij de vraag hoe we gemeente-zijn in praktijk kunnen brengen, zichtbaar kunnen maken. Want naar aanleiding van dát punt zijn we met dit onderwerp begonnen.

Niet alleen op zondag

Gemeente-zijn is veel méér dan alleen maar op zondag bij elkaar komen. Ook op andere momenten is het te merken dat we als broeders en zusters bij elkaar horen, elkaar liefhebben, lief en leed delen, enz. Dan is het duidelijk dat de gemeente een familie is, namelijk de familie van God. Elk kind van God is uit God geboren, en die band van eeuwig leven gaat dwars door kerkmuren heen¹.

En dat is een belangrijk kenmerk van gemeente-zijn!

De plaatselijke gemeente

Toch is het samenkomen van gelovigen wellicht het meest opvallende kenmerk van gemeente-zijn te noemen. Want daar wordt de gemeente toch bij uitstek zichtbaar.

In de Bijbel is op twee manier sprake van de gemeente:

- 1) het gezelschap gelovigen dat op de pinksterdag is ontstaan door de uitstorting van de Heilige Geest², en dat in aantal blijft groeien tot aan de komst van Heer³. Dán is de gemeente voltallig. Dat gezelschap is pas zichtbaar in de hemel.
- 2) het gezelschap gelovigen dat op een bepaald moment in een plaats woont. Zij vormen de plaatselijke gemeente en zijn een kleine weergave van die ene wereldwijde gemeente. Die plaatselijke

gemeente is voor ons wél zichtbaar. Daarom schrijft Paulus zijn brieven aan de gemeente in een bepaalde plaats, zoals Rome, Korinthe, of soms aan een aantal gemeenten in een landstreek als Galatië.

De gemeente: organisme of organisatie?

Het is vooral Paulus die schrijft over de samenkomst van de plaatselijke gemeente. Daar zijn dus de beelden van de wereldwijde gemeente zichtbaar, als het goed is.

- het lichaam: een organisme

De Heer Jezus heeft aan de gemeente gaven gegeven, die onder Zijn leiding hebben te functioneren tot opbouw⁴. Dat heeft te maken met *het lichaam* en wijst dus op een organisme.

- het huis van God: een organisatie

De gemeente is ook *het huis van God*, waar we ons hebben te gedragen volgens Zijn Woord⁵. Er hoort orde en vrede te zijn⁶. Dit wijst op een organisatie, waarbij God in grote lijnen heeft geschetst hoe Hij wil dat wij functioneren, maar ook zaken aan ons worden overgelaten, zoals de vraag waar, wanneer en waartoe we samenkomen. Veel meer hoeven we niet te regelen.

Als het goed is wordt dit zichtbaar in de samenkomst van de plaatselijke gemeente. Beide kanten komen uitvoerig aan bod in de eerste brief aan Korinthe. Maar eerst willen we lezen hoe de Heer er Zélf over spreekt.

De gemeente in Mattheüs

Alleen Mattheüs vertelt hoe de Heer over de gemeente spreekt. Na de prachtige uitroep van Petrus "U bent de Christus, de Zoon van de levende God", spreekt de Heer voor het eerst over de

¹ Johannes 17 : 21

² Handelingen 20 : 28

³ Openbaring 22 : 17

⁴ Efeze 4 : 11 - 12

⁵ 1 Timotheüs 3 : 15

⁶ 1 Korinthe 14 : 33

gemeente, namelijk over *Zijn* gemeente, die Hij binnenkort *zal* gaan bouwen⁷. Dat wijst op de wereldwijde gemeente, vanaf Handelingen 2 tot aan de opname.

Even later behandelt de Heer een situatie waarin “uw” broeder zondigt⁸. Het zou mooi zijn als dat probleem in een persoonlijk gesprek kan worden opgelost. Als dat niet lukt, kun je één of twee personen meenemen, zodat er geen misverstanden ontstaan en hij hopelijk alsnog tot inkeer komt. Mocht ook dat niet helpen, “zeg het dan aan de gemeente”. Dat is natuurlijk niet de wereldwijde gemeente, maar de plaatselijke gemeente.

“in mijn naam”

Het eerste kenmerk van de plaatselijke gemeente in het N.T. heeft dus met rechtspraak te maken. Als een zonde niet meer op persoonlijk vlak kan worden opgelost, dan is de gemeente de plaats waar het conflict kan worden neergelegd.

Zijn daar dan bevoegde rechters? Nee, daar is een gezag dat mensen elkaar niet kunnen geven, maar dat door de Heer Zélf wordt verleend. Er is echter één voorwaarde: die gelovigen moeten samenkomen “in mijn naam”.

Wat betekent “samenkomen in mijn naam”? Het woordje “in” geeft de richting, het doel aan van het samenkomen. Alles staat in het teken van de naam van de Heer. Hij heeft het gezag.

Even een voorbeeld uit het O.T. om het te verduidelijken. Vlak voordat Israël het land binnentrekt spreekt God 21 keer over één bijzondere plaats: “waar de Heer zijn naam zal laten wonen”⁹. Dáár moeten zij naar toe om God te offeren. Dat mocht niet gebeuren op een plaats die zij wellicht geschikter vinden.

Niet elke bijeenkomst van gelovigen is automatisch “in mijn naam”. De Heer wil er

de kenmerken van de gemeente zien. Het is alsof Hij hier al voorziet dat er een tijd komt dat er veel verdeeldheid in de gemeente van God is. Het is heel frappant dat Hij genoeg neemt met het minimum aantal gelovigen waarmee een middelpunt is te vormen: slechts twee of drie. Maar als zij Hem het gezag en de leiding geven, dan is Hij in hun midden.

Allereerst vindt daar dus rechtspraak plaats onder Zijn leiding. Maar ook in de andere samenkomsten van de gemeente wil Hij de leiding hebben en de regels bepalen.

De tafel van de Heer

De avondmaalsviering aan de tafel van de Heer is misschien wel het hoogste doel waartoe gelovigen samenkomen. In ieder geval kijkt de Heer er erg naar uit¹⁰. Het avondmaal en de tafel van de Heer hebben alles met elkaar te maken, maar zijn niet hetzelfde.

Paulus schrijft over de tafel van de Heer als een plaats van reinheid en gemeenschap, waar geen enkel contact met afgodendienst mogelijk is¹¹.

- *verstandigen*

Hij richt zich tot mensen die tot een zekere geestelijke groei gekomen zijn. Zij kunnen beoordelen wat hij zegt¹².

- *de drinkbeker der dankzegging*

Nu begint Paulus niet met het brood, maar met de beker¹³. Die beker spreekt van gemeenschap, en wel van het bloed van Christus. Dat bloed vormt dus de grondslag van alles wat wij als gelovigen samen hebben, zowel met elkaar als met de Heer. Dát maakt ons tot gemeente en dát gezelschap is in principe welkom aan Zijn tafel. Niemand meer en niemand minder.

⁷ Mattheüs 16 : 16 - 18

⁸ Mattheüs 18 : 15 – 20

⁹ Deuteronomium 12 : 5 e.a.

¹⁰ Lukas 22 : 15

¹¹ 1 Korinthe 10 : 14 - 22

¹² 1 Korinthe 10 : 15

¹³ 1 Korinthe 10 : 16

- *het brood dat wij breken*

Dezelfde gedachte komt naar voren in het brood: gemeenschap van het lichaam van Christus¹⁴.

Het gaat hier niet om het lichaam waarmee de Heer gestorven is. Daarover gaat het bij het avondmaal¹⁵. Hier gaat het om Zijn geestelijk lichaam, dat bestaat uit "de velen", die samen één brood vormen.

Alle gelovigen samen vormen het lichaam van Christus. Elke gelovige is lid van dát ene lichaam. Dat is het enige lidmaatschap dat de bijbel kent, en dat is in principe voldoende om aan te zitten aan de tafel van de Heer.

De tafel van de demonen

In de gemeente van Korinthe waren kennelijk gelovigen voor wie het geen enkel probleem was om (net als vroeger) deel te nemen aan de offerdienst in een afgodstempel. Ook dát is gemeenschap, maar dan met demonen, en een gelovige kan het eenvoudig niet máken om op beide manieren gemeenschap te hebben, dus zowel met de Heer als met de demonen¹⁶.

Lopen wij dat risico vandaag nog steeds? Nee, in die zin hebben wij geen tafels van demonen in onze omgeving.

Wij moeten ons wél afvragen of wij het avondmaal vieren aan Zijn tafel, dus waar in principe elke gelovige welkom is. Als dat niet zo is, hebben we met een gewone menselijke tafel te maken, en niet met de tafel van de Heer.

Onderzoek

Dan zullen we echter wel moeten weten of we inderdaad met een gelovige te maken hebben.

Dat betekent in de praktijk dat we graag willen weten met wíe we avondmaal vieren. Het is namelijk wel mooi wanneer iemand zegt een gelovige te zijn, maar als we hem niet kennen, zullen we toch moeten weten of

die persoon in leer en in levenswandel rein is.

Om dat belang te illustreren verwijst Paulus "naar Israël naar het vlees. Hebben niet zij die de offers eten, gemeenschap met het altaar"¹⁷.

In het algemeen mochten alleen de priesters van het offer eten, maar hier staat het heel algemeen, dus over een willekeurige Israëliet. Daarmee wijst hij op het vredeoffer, want dat was het enige offer, waarvan elke Israëliet mocht eten¹⁸. Maar alleen degenen die rein waren! En dat is een belangrijke toevoeging.

Rein in leer en levenswandel

Het klinkt wellicht wat zwaar, maar wanneer is een gelovige rein?

Iemand kan zeggen een gelovige te zijn, maar als in een kennismakingsgesprek blijkt dat hij een dwaalleer aanhangt over de Heer Jezus of over Zijn verzoeningswerk, of dat hij onverschillig staat tegenover grove zonden, dan is zo'n persoon onrein in de Bijbelse zin van het woord.

Het kan zijn dat iemand zich dat niet bewust is, maar als het hart op de goede plek zit zal hij dat ogenblikkelijk inzien en herstellen wat niet klopt.

Zelfonderzoek

Zo'n kennismakingsgesprek is eenmalig. Daarna kennen we elkaar, maar dan blijft van kracht voor elk die deelneemt, dat hij zichzelf beproeft. Anders nemen we op onwaardige wijze deel aan het avondmaal¹⁹.

Hoe moet ieder dat doen?

De Heer illustreert dat met iemand die zijn gave laat liggen om zich eerst met zijn broeder te verzoenen²⁰.

Die verzoenende houding is het enige dat past bij het avondmaal.

¹⁴ 1 Korinthe 10 : 16

¹⁵ 1 Korinthe 11 : 24

¹⁶ 1 Korinthe 10 : 21 - 22

¹⁷ 1 Korinthe 10 : 18

¹⁸ Leviticus 7 : 19

¹⁹ 1 Korinthe 11 : 27 - 28

²⁰ Mattheüs 5 : 23

*“Toch vind ik het maar een hoge drempel.
Het is toch voldoende als iemand zegt een
gelovige te zijn?
Als iemand bij ons aanklopt en wil mee-eten,
dan is dat prima. Welkom! Waarom kan dat
bij de tafel van de Heer niet?”*

Dat is nou precies het verschil tussen de
tafel bij ons thuis en de tafel van de Heer.
Bij ons thuis stellen wij de regels, en bij
anderen zullen die regels misschien weer
wat anders zijn.
Dat mogen wij voor onze eigen huizen
gelukkig allemaal zelf uitmaken. We leven in
een vrij land.

Maar de tafel van de Heer is de plaats waar
Hij bepaalt wie er welkom zijn en wie niet.
Ik voel helemaal met je aan dat het best
lastig is, want we kunnen fouten maken.
Bovendien leven we in een christenheid
waar men soms de regels te strikt en soms
te slap hanteert.
Toch hebben we de gedachten van de Heer
hierover in Zijn Woord omdat het ook
vandaan niet alleen mogelijk, maar ook
nodig is, om zorgvuldig te zijn bij toelating
tot de tafel van de Heer.

“Is dit het belangrijkste van gemeente-zijn”?

Het is een belangrijk begin, maar we hebben
nog niet gesproken over:

1. het avondmaal
2. de vrije werking van Gods Geest
3. het gebruik van de gaven
4. e.a.

Voorlopig laten we deze gedachten eerst
maar eens een poosje bezinken.